

Välfrädsområdesstyrelsen 25.11.2024 § 192

§ 192

Svar på den av ledamot Kajava inlämnade fullmäktigemotionen Möjligheten att dra nytta av gentester

Beredning och upplysningar (fornamn.efternamn@luvn.fi):
Puurunen Veli-Pekka

Beslutsförslag

Välfrädsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfrädsområdesstyrelsen beslutar

1. ge följande svar på fullmäktigemotionen:

Svar på fullmäktigemotionen

Bakgrund

I fullmäktigemotionen föreslås det att välfrädsområdet utreder om möjligheterna att dra nytta av fördelarna med farmakogenetiska tester i så stor utsträckning som möjligt utan kostnadshöjning.

Serviceområdets åsikt om frågorna som framställs

Genetiska faktorer påverkar effekten och säkerheten hos flera läkemedel, och arvsmassan kan förklara upp till 20–30 % av avvikande läkemedelsreaktioner (1). Genetisk information används i allt större utsträckning vid planering av läkemedelsbehandling, särskilt inom den specialiserade sjukvården men användningen av farmakogenetiska tester inom primärvården är fortfarande begränsad. Farmakogenetiska tester är dyrare än vanliga laboratorieundersökningar. Som en åtgärd till följd av den 2023 uppdaterade nationella genomstrategin kommer det nuvarande läget av användning och de praktiska tillämpningsmöjligheterna för att utnyttja genetisk information i primärvården att undersökas (2). En nationell utredning kan även ge ny information om det är kostnadseffektivt att i större utsträckning utnyttja farmakogenetiska tester inom primärvården.

År 2023 gjordes 873 farmakogenetiska tester i HUSLAB för västnyländska patienter, varav 8 (0,9 %) inom primärvården. Före slutet av september 2024 hade 838 tester redan genomförts, varav 11 (1,3 %) inom primärvården. Användningen av testerna inom primärvården är begränsad men inom de specialiserade sjukvården används farmakogenetiska tester på hjärncentrum och inom operativa tjänster. Dessa verksamhetsområden omfattar psykiatri och cancersjukdomar där farmakogenetiska tester har en etablerad roll i planeringen av läkemedelsbehandlingen.

Inom primärvården är också behandling av depression en relevant indikation för användning av farmakogenetiska tester. Användningen av farmakogenetiska tester ökar effekten av läkemedelsbehandlingen för depression (4). God medicinsk praxis-rekommendationen för depression rekommenderar användningen av farmakogenetiska tester om patienten har haft exceptionellt starka biverkningar, eller om två på varandra följande läkemedelsbehandlingsförsök som genomförts på ett

ändamålsenligt sätt inte har gett ett tydligt terapivar. Farmakogenetisk vägledning ger störst nytta i de svåraste depressionerna. Det bör dock noteras att för en stor del av patienterna ändrar inte den farmakogenetiska vägledningen den rekommenderade läkemedelsbehandlingen (4).

Enligt en studie gjord av Helsingfors universitet och HUS kan också patienter med hjärt- och kärlsjukdomar och patienter över 75 år dra nytta av farmakogenetiska tester. Genetisk information kan påverka till exempel effekten och säkerheten i läkemedelsbehandlingen för patienter som nyligen insjuknat i typ 2-diabetes, kranskärlsjukdom eller annan åderförkalkning. Effekterna och kostnadseffekterna av att utöka användningen av farmakogenetiska tester bör även i fortsättningen utredas i primärvården.

Med tanke på kostnaderna för farmakogenetiska tester och den ekonomiska situationen i välfärdsområdet är det för närvarande inte ett alternativ att utvidga användningen till primärvården utöver vad som omfattas av de aktuella God medicinsk praxis-rekommendationerna. Kostnadseffektiviteten av farmakogenetiska tester, särskilt inom primärvården, är dock ett viktigt forskningsämne i framtiden. Om det finns starkt bevis på kostnadseffektiviteten av bredare farmakogenetisk testning omvärderas naturligtvis forsknings- och behandlingspraxis inom primärvården.

Viitteet:

1. Pennanen E, Laitinen K ja Ojala R. Farmakogeneettiset testit lääkehoidon tukena. Duodecim 2021;137(5):525–32.
2. Kansallinen genomistrategia. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, 2023. Saatavana verkossa: <https://valtioneuvosto.fi/documents/1271139/2013549/FIN-Genomistrategia-final-verkko.pdf>
3. Depressio. Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Psykiatriyhdistys ry:n asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2024. Saatavana verkossa: www.kaypahoito.fi
4. Isometsä E. Farmakogeneettisen tiedon käyttö masennuslääkehoidon suunnittelussa. Käypä hoito -suosituksen näytönastekatsaus. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2023. Tillgänglig på webben: <https://www.kaypahoito.fi/nak09838>

och

2. konstatera att fullmäktigemotionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen godkände beslutsförslaget enhälligt.

Redogörelse

Ledamot Kajava lämnade vid välfärdsområdesfullmäktiges sammanträde den 11 juni 2024 § 42 in motionen om möjligheten att dra nytta av farmakogenetiska tester.

I fullmäktigemotionen föreslås det att välfärdsområdet utreder om möjligheterna att dra nytta av fördelarna med farmakogenetiska tester i så stor utsträckning som möjligt utan kostnadshöjning.

Enligt 26 § i förvaltningsstadgan har fullmäktigeledamöterna rätt att lämna in motioner i frågor som hänför sig till välfärdsområdets verksamhet. På en motion som inte påverkar budgeten och som undertecknats av 1–14 fullmäktigeledamöter ska välfärdsområdesstyrelsen senast ett halvt år efter att motionen lämnats in ge ett skriftligt svar till den första undertecknaren. Svaret sänds till de övriga ledamöterna i samband med föredragningslistan för det första fullmäktigesammanträdet efter att svaret getts.

Bilaga

- 1 Valtuutettu Kajavan valtuustoaloite Geenitestien hyödyntämiseksi / Ledamot Kajavas fullmäktigemotion: Möjligheten att dra nytta av gentester

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria